

UTRDBA OB RABELJSKEM JEZERU

Ker je vedno obstajala nevarnost, da bi nasprotnik obšel trdnjavo v Naborjetu po dolini, ki od Beneških Kluž (Chiusaforte) vodi čez 1190 m visoki Nevejski preval (Sella Nevea, Nevea Sattel) in ob Rabeljskem jezeru v Trbiž, kot so jo Francozi leta 1809, so Avstrijci leta 1887 pot zavarovali z majhno trdnjavo na obali Rabeljskega jezera tik za takratno mejo. Njena glavna oborožitev so bili štirje 90 mm topovi, nameščeni v kazematah. Leta 1915 so jo takoj po vojni napovedi evakuirali. 49 zadetkov kalibra 305 mm je bilo dovolj, da je bila trdnjava dobesedno zbrisana s površja. Ostala je le pomožna zaporna zgradba v soteski preko ceste nekdanje trdnjave.

Od trdnjave na obali Rabeljskega jezera je ostal le tale pomožni objekt, skrit v globeli.

This auxiliary building hidden in the gorge is all that's left of Fort Reiblersee, situated on the lake shore.

(fotografija / photo: A.J.P.)

BATERIJA PREDEL

Ker je kmalu po dograditvi trdnjave ob jezeru postalo jasno, da ta ne more delovati kot učinkovita topniška postojanka, je bila leta 1899 na Predelskem sedlu nad jezerom zgrajena nova utrdba. Iz njenih kazemat so trije 120 mm topovi nadzirali cesto, ki se z Nevejskega prevala spušča mimo Rabeljskega jezera, medtem ko so njene strelne line za pehotno orožje branile cesto, ki vodi neposredno mimo nje čez prelaz Predel. Poleti leta 1915 so Avstrijci že med hudim italijanskim obstreljevanjem prenašali njene topove iz kazemat v varnejše skalne kaverne. Kljub temu, da jo je zadelo čez petdeset granat najtežjih kalibrov, je ostala razmeroma nepoškodovana.

Po letu 1945 poteka meja nekaj sto metrov vzhodno izza trdnjave. Italijani so zato razstrelili njene topniške kazemate in jo uporabljali kot obmejni položaj. Zdaj je dostopna obiskovalcem in skupina ljubiteljev iz Trbiža je pred nedavnim očistila tudi njeno okolico.

Zgoraj: posnetek baterije Predel iz časa prve svetovne vojne.

Kot po čudežu je stavba preživela obstreljevanje najtežjega topništva. Njeni topovi so bili po izbruhu sovražnosti prestavljeni na varnejše položaje. Na sliki se lepo vidi orientiranost baterije proti Nevejskemu sedlu. Sredina in spodaj: posnetka iz leta 2007.

Top: WWI photo of Battery Predil that miraculously survived some of the heaviest shelling. Guns were evacuated to safer positions after the outbreak of hostilities. Orientation towards the Sella Nevea pass in the background is clearly seen from this photo. Middle & bottom: Photos taken in 2007.

(vir / source: zbirka / the collection of Simon Kovačič; fotografija / photo: A.J.P.)